

BIJLAGE

Veilig aan het werk en elke dag weer veilig en gezond thuis!

Onze vragen bij aanbestedingen zijn gebaseerd op het toetsingskader dat de Nederlandse Arbeidsinspectie toepast bij inspecties. Deze bijlage is een verdieping op de zes hoofdvragen.

Doel van de drie verdiepingsvragen is dat de opdrachtgever zich er in de ontwerpfase van vergewist dat opdrachtnemers in de uitvoering, beheers- en onderhoudsfase in staat zijn om hun Arboverplichtingen na te komen conform artikel 2.26 uit het Arbobeleid.

1. Is de opdrachtgever nagegaan welke risico's als gevolg van ontwerp of opdracht (kunnen) ontstaan tijdens de uitvoeringsfase?

De **opdrachtgever** kan aangeven:

- hoe en wanneer dit is nagegaan
- of dat ergens vastgelegd is
- wie daar informatie over kan geven
- tevens wordt beoordeeld of dat tijdig genoeg is gedaan
- of alle risico's voldoende ingeschat en beoordeeld zijn.

De feitenverzameling op deze vraag bestaat dus uit het interviewen van personen en/of het bestuderen van documenten. In ieder geval moet een coördinator ontwerpfase deze informatie kunnen leveren.

2. Heeft de opdrachtgever zich ervan vergewist dat de opdrachtnemer tijdens de bouw (uitvoering) fase de nodige maatregelen kan treffen in de specifieke situatie?

De opdrachtgever zal zich voor de risico's uit vraag 1 ervan moeten vergewissen of de opdrachtnemer:

- voldoende tijd
- ruimte
- toegang
- middelen
- gelegenheid

heeft, om adequate maatregelen te treffen.

Dit veronderstelt dat de opdrachtgever beoordeelt of deze maatregelen ook daadwerkelijk **kunnen** worden gebruikt en toegepast **op deze specifieke** plek en in **dit project**. Dan pas is er sprake van "... zich vergewissen van ..." de gevolgen van de opdracht voor de Arbo in de uitvoeringsfase en/of de uitvoerbaarheid van de in deze fase te nemen maatregelen.

Het noemen van standaardmaatregelen is niet de bedoeling van deze vraag.

Standaardmaatregelen zijn onder meer: steiger plaatsen, tilhulp gebruiken, gebied afzetten, verkeersplan, ruime opslag materialen, niet gelijktijdig in elkaars buurt werken, kleinere plafondplaten.

Een voldoende score op deze vraag is niet het einde van de inspectie op dit punt. "Zich ervan vergewissen dat werkgevers en zelfstandigen tijdens de uitvoering in staat zullen zijn de Arboverplichtingen na te komen" betekent óók: proberen er wat aan te doen.

Als de **opdrachtgever** beperkende factoren voor het nemen van maatregelen heeft vastgesteld, dan is de volgende vraag aan de orde:

3. Heeft de opdrachtgever gezocht naar aanpassing van het ontwerp of heeft hij redelijke argumenten waarom dat niet kan?

Als de opdracht en/of het ontwerp problemen opleveren om in de uitvoeringsfase de juiste maatregelen te treffen, dan moet de opdrachtgever naar alternatieven in ontwerp/opdracht zoeken. Tenzij hij redelijke argumenten heeft waarom dat niet kan.

VRAGEN VOOR EEN V&G PLAN (veiligheid en gezondheid)

Als een V&G-plan verplicht is (artikel 2.28 Arbobesluit), dan moeten **opdrachtgever en uitvoerende partij** dat invullen.

Wat de opdrachtgever precies moet doen, en wat de opdrachtnemer precies moet invullen, is niet eenvoudig met een schaarje te knippen. Het kan per project verschillen of de opdrachtgever al iets kan weten van de zaken die hij in het plan moet opschrijven, bijvoorbeeld over de zogenaamde "samenlooprisico's", over "de betrokken ondernemingen op de bouwplaats" of over "de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend". De opdrachtgever blijft echter verantwoordelijk voor het opstellen van het plan. Deze verantwoordelijkheid kan niet gedelegeerd worden, in geen enkele contractvorm.

Dat betekent dat ook verschilt wat er vervolgens op het bord van de opdrachtgever of van de opdrachtnemer terecht komt. Artikel 2.28 verwoordt dat duidelijk in de aanhef van lid 2:

"Afhankelijk van de voortgang in het bouwproces, worden in het V&G plan ten minste vermeld...":

- een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk
- de ondernemingen ter plekke en
- de namen van de coördinator(en) ontwerp- en uitvoeringsfase.

Daarnaast is het belangrijk om het plan te beoordelen aan de hand van onderstaande vragen:

1. Bevat het plan een inventarisatie en evaluatie van de "samenloopgevaaren"?

"Samenloopgevaaren" (de wet spreekt van specifieke gevaaren) ontstaan doordat meerdere personen naast of na elkaar werken of doordat derden in de buurt of na werkzaamheden aanwezig zijn ("doorgaande exploitatie").

Onder specifieke gevaaren vallen ook: de eventuele aanwezigheid van asbest(-houdende producten zoals bedoeld in artikel 4.37), verontreinigde grond, verontreinigd (grond)water, verontreinigde waterbodems. Deze gevaaren moeten beschreven worden in het V&G-plan.

De standaard gevaren op een bouwplaats of gww-werk dus niet!. Standaard gevaren zijn onder andere: In je eentje werken op hoogte, zwaar tillen of de standaard chemische stoffen. Deze zaken horen in de gewone risico-inventarisatie van de werkgever thuis. Niet in het V&G-plan. Mag wel, maar moet niet.

Als deze gevaren (deels) in het plan worden vermeld, dan geldt de volgende vraag:

2. Bevat het plan maatregelen voor de “samenloopgevaren”?

Dit spreekt voor zich: voor elk specifiek gevaar uit voorgaande inventarisatie en evaluatie moeten een of meerdere maatregelen worden vermeld.

Als deze maatregelen het plan staan, dan geldt de volgende vraag:

3. Worden afspraken beschreven over de uitvoering van deze maatregelen, waaronder de manier van voorlichting en onderricht (instructie) en het uitoefenen van toezicht?

4. Beschrijft het plan de bouwkundige-, technische- en organisatorische (BTO) keuzes en bevat het plan onderzoeken en/of rapporten die deze keuzes onderbouwen?

BOUWPROCESBEPALINGEN NLA

Wilt u meer weten over de bouwprocesbepalingen van de Nederlandse Arbeidsinspectie, ga dan naar <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/sectoren/bouw-en-infra/bouwprocesbepalingen>

PROGRAMMA VEILIGHEID IN DE BOUW

Het Programma Veiligheid in de Bouw geeft een aanzet voor verdere invulling voor regie op veiligheid en de borging van constructieve veiligheid. Bij regie op veiligheid worden rollen voor regievoerder veiligheid bij de opdrachtgever en een aanspreekpunt veiligheid bij de opdrachtnemer belegd met daarbij ook de borging dat veiligheid in de top van elke organisatie is belegd door middel van een Safety Officer. Daarnaast wordt constructieve veiligheid geborgd door de invoering van een coördinerend constructeur die per fase eindverantwoordelijk (resultaat verplicht) is voor de constructieve veiligheid. Opdrachtgevers die aangesloten zijn bij het Opdrachtgevers Forum Bouw (o.a. Rijksvastgoedbedrijf en Rijkswaterstaat) steunen dit.

Wilt u meer weten over dit programma, ga dan naar <https://veiligheidindebouw.nu>